

KAPITALIZMUS

Gary Hamel

Pokiaľ si deti nového milénia z krízy odnesú niekoľko užitočných lekcií o **šetrnosti, poctivej práci a finančnej disciplíne**, potom bola kríza k niečomu aj dobrá.

Kríza

Najhorší ekonomický prepád od 30-tych rokov 20. storočia nebol bankovou krízou, ani úverovou či hypotekárnou krízou, bol **krízou morálnou a hrubou nedbalosťou kapitánov kapitalizmu**.

Ľahko dostupné peniaze, sekuritizácia, poistenie, zložitost', páky, nedostatočná likvidita, podvody, arogancia, krátkozrakost', hrabivosť, popretie. **Zlyhanie etiky** v tak obrovskom rozsahu, aký sme mohli pozorovať v priebehu bankového škandálu, nie je možné bez epidémie **úpadku morálky**.

Morálka

Morálna prevaha kapitalizmu spočíva vo fakte, že jedinou cestou ako uspieť na voľnom trhu, je zaistiť úspech ostatným. Kapitalizmus je živý vlastným záujmom, ale pokiaľ ten, nie je krotený **morálnym sebaovládaním**, môže sa zvrhnúť. Keď k tomu príde, sú bezmocní využívaní, neinformovaní, balamutení, zákonodarcí kupovaní a strážcovia zadupaní. Neviditeľná ruka trhu je úžasná vec, ale pokiaľ nie je vedená istým **hlbokým povedomím morálnej povinnosti**, môže napáchať veľké škody.

Každý človek, ktorý má záujem na budúcnosti kapitalizmu, má povinnosť snažiť sa o nápravu **morálnych zásad kapitalizmu**. Z začať musíme tým, že pozdvihneme **vlastné morálne štandardy** a tým vyzveme ostatných, aby urobili to isté. Pokiaľ v sieťami prepojenom svete prehovorí jedna odvážna duša, povzbudí tým ostatných. Neváhajte postaviť sa za morálne štandardy, v ktoré veríte vy. Pokiaľ máme mať svet vhodný pre život, musí každý z nás mať odvahu urobiť **nebojácnu morálnu inventúru**.

Kapitalizmus

Najlepší ekonomický systém je ten, ktorý odmeňuje **podnikavosť a ochotu ísť do rizika maximalizuje možnosti výberu pre zákazníkov, spolieha na trh, že sám rozdelí vzácne zdroje a minimalizuje regulačnú záťaž**. Zatiaľ sme lepší recept na vybudovanie prosperity nenašli.

Pri bankovej kríze nezlyhal kapitalizmus, ale jeho strážcovia. Veľkou hrozbou v kríze boli hrabiví bankári, ale podľa prieskumu Gallup, si banky v kríze viedli lepšie ako **veľké firmy**. Existuje tu veľké nebezpečenstvo a hrozba, v podobe **panovačných šéfov**, ktorí nie sú ochotní čeliť zmenám v očakávaníach tých, ktorých sa činnosť firiem dotýka. V posledných rokoch sú **spotrebitelia a občania stále viac nespokojní s právami a povinnosťami najsilnejších ekonomických hráčov v spoločnosti-s veľkými korporáciami**. Nepísaná dohoda dobre funguje pre akcionárov a šéfov, ale rozhodne nie je taká dobrá pre všetkých ostatných. **Čím záujmom vlastne slúžia veľké firmy?** Pokiaľ jednotlivci na celom svete stratili dôveru vo veľké firmy, je tomu tak preto, že **firmy túto dôveru zneužili. Nebezpečenstvo pre kapitalizmus je preto väčšie od firiem, ako od bankárov**.

Milióny konzumentov a občanov už dávno vedia, že mnohí z korporátnych náčelníkov ešte stále popierajú, že starému modelu hospodárskej produkcie, ktorý poháňal „modernú ekonomiku“ posledných 100 rokov, už dochádza dych. Napriek tomu, že sme radi, že niekto ten rachotiaci, primitívny stroj pred 100 rokmi vymyslel, budeme radi, keď konečne skončí na skládke a bude nahradený niečím bezpečnejším. **Budúcnosť nemôže byť predĺženou minulosťou**. Túžime po **láskavejšom, miernejšom kapitalizme**, takom, ktorý nás nemá iba za „konzumentov“, ale ktorý rozumie rozdielu medzi spotrebou a maximálnym šťastím, ktorý neobetuje budúcnosť pre prítomnosť a ktorý nezaobchádza so Zemou ako s nevyčerpatelnou zásobárňou prírodných zdrojov.

Literatúra

[Gary Hamel, Na čom dnes záleží, Peoplecomm, 2013](#)